

38. Weselne granie

W nawale weselnych przygotowań wybór muzyki i orkiestry, która będzie przygrywać do tańca należy może nie do najważniejszych ale do istotnych problemów młodej pary. Od muzyki i orkiestry, obok dobrego jedzenia, zależy wszak dobra zabawa i zadowolenie weselników. Rzadko jednak młoda para zdaje sobie sprawę, że decydując się na muzykę na weselu wkracza w sferę prawa autorskiego. Jej problemy będą różne w zależności od tego czy wesele odbywać będzie się w domu przy magnetofonie i w kręgu krewnych, powinowatych i najbliższych przyjaciół czy też w restauracji lub w domu weselnym w szerszym gronie i z udziałem orkiestry.

Pewnym jest, że domowe wesele przy odtwarzaniu CD w kręgu wyłącznie rodziny zwolnione jest z jakichkolwiek obowiązków wobec twórców, artystów wykonawców i producentów.

Mniejszy też kłopot będzie, gdy całość organizacji wesela powierzymy Domowi Weselnemu, restauracji lub u nich wynajmiemy salę.

Zarobkowe udostępnianie pomieszczeń w celu organizowania imprez z wykorzystaniem utworów objętych ochroną prawa, przeważnie poprzez ich wykonywanie lub odtwarzanie podczas wesel, jest wkroczeniem w autorskie prawa majątkowe opisane art.17 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. Nr 80 z 2000 r. poz.904, Dz.U. Nr 197 z 2002 r. poz. 1661, Dz.U. Nr 91 z 2004 r. poz. 869), wymaga uzyskania zezwolenia uprawnionych i nie wyczerpuje zwolnienia z art.23 ustawy (użytek osobisty).

Art.23 dotyczy tylko takiego korzystania z utworów w gronie osób będących w związku osobistym np. krewnych, powinowatych, bliskich przyjaciół, które ma charakter nieodpłatny a więc nikt bezpośrednio ani pośrednio nie odnosi z tego korzystania żadnych korzyści. Odpłatne udostępnianie pomieszczeń, lokali na organizację imprez np. wesel, których nieodłączną częścią jest korzystanie z cudzej twórczości (muzyki) wskazuje na co najmniej pośredni związek zarobku z tym korzystaniem. W tym kontekście nawet ceremonie religijne w tym ślub kościelny, przy okazji których osiągnane są pośrednio lub bezpośrednio korzyści majątkowe lub artyści wykonawcy otrzymują wynagrodzenie, nie są zwolnione z obowiązku uzyskania zezwolenia na ich organizację i zapłaty wynagrodzeń autorskich (art.31 ustawy).

W myśl art.35 ustawy nawet wypełnienie przesłanek art.23 (użytku prywatnego) nie może naruszać normalnego korzystania z utworu lub godzić w słuszne interesy twórcy. Zarabkowanie przy okazji korzystania z utworów muzycznych podczas imprez weselnych przez wynajmującego pomieszczenia lub restauratora lub zespół muzyczny wkracza w interesy majątkowe twórców - bez ich twórczości muzycznej to zarabkowanie nie byłoby możliwe - i wymaga uzyskania na takie korzystanie zezwolenia Stowarzyszenia Autorów ZAIKS a w przypadku odtwarzania np. z płyt przez prowadzącego wesele DJa także organizacji chroniących prawa artystów wykonawców i producentów. „Należy również zwrócić uwagę, że odpowiedzialność za naruszenie autorskich praw majątkowych ponosi nie tylko bezpośredni sprawca, np. wykonawca utworu ale również osoby określone art. 422 kodeksu cywilnego" (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie) tj. kto nakłonił, był pomocny, świadomie skorzystał z wyrządzonej drugiemu szkody.

Z uwagi na powyższe prowadzący działalność polegającą na udostępnianiu pomieszczeń lub organizowaniu w pełni imprez weselnych lub innych rodzinnych i okazjonalnych itp., podczas których wykorzystywana jest chroniona muzyka, zobowiązani są do zawarcia umowy licencyjnej na korzystanie z utworów muzycznych. Dom Weselny, restauracja prowadząc zawodowo działalność usługową dotyczącą organizacji wesel zobowiązana jest do zalegalizowania wszelkich aspektów świadczonej usługi. Nie oznacza to wcale, że kosztami wynagrodzeń autorskich nie zostaną obciążeni państwo młodzi (a najlepiej teściowa) w rachunku za całą usługę weselną.

W sytuacji gdy nowożeńcy zdecydują się samodzielnie organizować wesele i oni angażują kapelę, oczywiście płacąc jej za granie, to także oni są odpowiedzialni za uzyskanie zezwolenia (licencji) na korzystanie z utworów i zapłatę wynagrodzeń autorskich (tzw.tantem) za wykonane utwory. Taką licencję może posiadać także kapela i ona odprowadzić tantiemy za wesele. Warto jednak żeby państwo młodzi to sprawdzili. W przypadku kapeli świadczącej usługi weselne też może znaleźć zastosowanie w/w art. 422 kc i zasada pierwszorzędnej odpowiedzialności profesjonalisty parającego się określonymi usługami. Tak więc kapela zawodowo i regularnie świadcząca usługę muzyczną na weselach powinna posiadać licencję ZAIKS na wykonywanie utworów i odprowadzać wynagrodzenia autorskie za granie na weselach, bez względu na to gdzie się to granie odbywa.

Przywilejem twórcy, posiadającego tzw. wyłączne prawa do swego utworu, jest możliwość zgłoszenia roszczenia z tytułu naruszenia jego praw autorskich do każdego, kto z tego naruszenia skorzystał choćby pośrednio.

Jednocześnie należy uprzedzić, że odpowiedzialność za naruszenie majątkowych praw autorskich czyli wykonywanie cudzych utworów bez zezwolenia, obejmuje roszczenia opisane art.79 ustawy (wydanie uzyskanych korzyści, podwójne lub potrójne wynagrodzenie). Prawo przewiduje także odpowiedzialność karną opisaną art.115 ust. 3 lub 116 ustawy .

Krzysztof Lewandowski